

David Leavitt: "Als schrijver ben je een soort entertainer geworden die moet optreden"

In Amerika wordt hij beschouwd als het boegbeeld van een generatie. Hij debuteerde in 1984 met de verhalenbundel *Familiedans*. Binnenkort komt zijn nieuwe boek *The Pageturner* in Nederlandse vertaling uit en onlangs verscheen *Pages Passed From Hand to Hand*, een bloemlezing van teksten met een homoseksueel thema van voor de Eerste Wereldoorlog. Afgelopen herfst was de succesvolle, in Italië woonachtige schrijver David Leavitt op bezoek in Amsterdam. Culture & Camp sprak met hem over homoliteratuur en andere trends.

David Leavitt werd in 1960 geboren in Palo Alto, Californië. Hij studeerde aan Yale University en ging daarna naar New York. Hier begon hij met het schrijven van verhalen. Zijn eerste verhalenbundel *Family Dancing* verscheen in 1984 en werd enthousiast ontvangen. In diezelfde periode debuteerden veel andere jonge schrijvers zoals Brett Easton Ellis, Tama Janovitch en Jay MacInnerney.

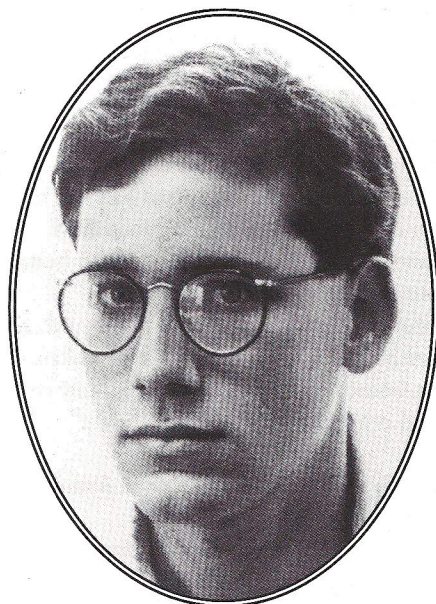
David Leavitt: "In die tijd werden mensen geobsedeerd door de jeugd. Het was de tijd waarin jonge mensen carrière maakten in Wall Street en voor hun twintigste hun eerste miljoen verdienden. Dus raakten de media geobsedeerd door het idee van mensen die op jonge leeftijd grote prestaties leverden en zij vertaalden dit ook naar jonge schrijvers. Amerika wordt beheerst door een op de consument gerichte mentaliteit. Uitgevers zijn steeds op zoek naar trends. In die tijd werden jonge schrijvers verkoopbaar geacht en er werden dus mensen onder druk gezet om veel vroeger te debuten dan anders zou zijn gebeurd."

Ik kan me voorstellen dat het na al die aandacht voor het debuut moeilijk was voor deze jonge schrijvers om met een tweede boek te komen...

"Zeker, maar het is verleden tijd. Het is al weer zo lang geleden. Ik weet niet of ze het internationaal allemaal overleefd hebben, maar de meesten van hen zijn overleefd gebleven. Brett Easton Ellis zeer zeker. Amy Hempel heeft net een nieuw boek uit. Peter Cameron heeft een prachtige roman geschreven. Jonge schrijvers waren toen internationaal heel erg in de mode, maar de meesten van hen zijn serieuze schrijvers die doorgaan. Het merkwaardige is dat Adam Mars Jones mij haat, hij schrijft altijd vreselijke dingen over mij, ook al

schreef ik altijd heel aardige dingen over hem. Terwijl ik nooit iets gedaan of gezegd heb is hij een soort aartsvijand van me geworden. Hij haat mijn werk."

David Leavitt werd aan het begin van de jaren tachtig het boegbeeld van een generatie. Hij kreeg van *Esquire* de opdracht om een essay te schrijven over zijn generatie, een verzoek dat *Esquire* eens in de tien jaar aan een jonge schrijver doet. Het essay ver-

David Leavitt, ten tijde van zijn debuut (Foto Martha Kaplan)

scheen in 1985 ook in vertaling in Vrij Nederland. Leavitt: "Ik was erg jong toen ik het schreef en het was een product van zijn tijd. Als ik het nu teruglees geeft het nauwkeurig weer hoe ik toen tegen dingen aankeek maar ik zou nu veel minder geneigd zijn om voor anderen te spreken en meer voor mezelf. Ik houd het minst van de gedeelten van de tekst waarin ik over 'wij' spreek alsof ik echt voor anderen

kan spreken, want dat geloof ik niet meer. Ik voel me geen woordvoerder meer van een generatie zoals toen."

Veel schrijvende generatiegenoten van u schetsten een vrolijk leventje van feesten, drugs en veel geld. U deed dit niet...

"Het is een mythe dat alle jonge schrijvers toen alleen maar over cocaïne en wilde feesten schreven. Eigenlijk deden alleen Brett Easton Ellis en Jay MacInnerney dat. Het was een soort bedenkfel van de media. Ik geloof dat het begonnen is in Italië. Italianen zijn er dol op om mensen in groepen in te delen en er een etiket op te plakken. Maar het hielp wel. Commercieel gezien heeft het mij bekendheid gegeven als schrijver. Of het vanuit moreel of artistiek standpunt goed is geweest weet ik niet zeker."

Na *Familiedans* verschenen van David Leavitt afwisselend drie romans (*De verloren taal der kranen*, *Eendere liefde* en *Terwijl Engeland slaapt*) en twee verhalenbundels (*Waar ik nooit geweest ben* en *Arkansas*)

"Ik schrijf graag romans, maar ik schrijf ook graag verhalen. Het zijn heel verschillende ervaringen. In *Arkansas* staan drie novellen. Ik hou van verhalen met deze lengte, ze vertegenwoordigen het beste van twee werelden, ze zijn niet zo lang als een roman, maar je kunt er meer in kwijt dan in een kort verhaal. De laatste tijd heb ik geen verhalen geschreven, deels omdat ik graag een stap verder wil. Ik wil niet steeds hetzelfde soort verhalen schrijven, maar ik weet nog niet zeker hoe ik dat moet doen en terwijl ik daarover nadenk werk ik aan langere stukken."

In *Arkansas*, zijn laatste verhalenbundel voert David Leavitt zichzelf op als perso-

nage in het verhaal *De scriptieschrijver*. De hoofdpersoon in dit verhaal schrijft scripties voor studenten in ruil voor sex. "De scriptieschrijver is niet autobiografisch. Het was een grap. Het is veel gebruikelijker voor schrijvers om over hun eigen leven te vertellen en de namen van mensen te veranderen dan wat ik heb gedaan. Ik wilde pure fictie schrijven met mijzelf in de hoofdrol. Wat ik in *De scriptieschrijver* beschrijf is niet echt gebeurd, maar het gaat wel over mij. In letterlijke zin is het verhaal dus niet autobiografisch, maar op een bepaalde psychologische manier weer wel."

Er is in de afgelopen tien jaar een soort stroming in de literatuur ontstaan van boeken voor homo's door homo's...

"Ik schrijf zeker niet alleen voor homo's. Homosexuelen zullen best een deel van mijn publiek uitmaken, maar ik schrijf voor iedereen die mijn boeken wil lezen en ik ga er vanuit dat er mensen zijn die het interessant vinden om niet altijd boeken te lezen over mensen die hetzelfde zijn, maar die ook boeken lezen over mensen die anders zijn. Het idee dat een boek alleen voor homoseksuelen is geschreven staat mij niet aan, ik vind het zo naïef. Natuurlijk zijn de homoseksuelen die mijn boeken lezen heel belangrijk voor me, maar ik schrijf niet alleen voor hen. Mijn publiek is volgens mij per land verschillend. Nederlanders staan vergeleken bij de Amerikanen voor veel meer dingen open. In Amerika willen homo's alleen maar boeken lezen die zijn geschreven door homo's, zwarte vrouwen lezen alleen maar boeken geschreven door andere zwarte vrouwen. Een lesbische jodin in en rolstoel wil alleen maar boeken lezen die zijn geschreven door andere lesbische, joodse vrouwen in een rolstoel."

Toch is er volgens mij een soort traditie van homoliteratuur ontstaan in de loop der tijd..

"Er zijn altijd boeken geweest met een homoseksueel thema, maar voor de zestiger jaren en zeker voor Stonewall was dit niet zichtbaar. Er bestonden een soort netwerken van mannen die boeken lasen en ze daarna aan vrienden gaven die ze weer doorgaven aan hun vrienden enzovoort. Als je het niet van iemand anders hoorde zou je niet afweten van het bestaan van deze boeken. Men leefde in een soort isolement, wist niet dat er boeken bestonden en waar men ze kon vinden. Alleen in grote steden als New York en Londen bezat men een soort geheime kennis van wat er te

koop was. Het ging niet altijd om boeken die daadwerkelijk werden gepubliceerd. Sommigen bestonden allen maar in de vorm van manuscripten. Er bestaan al boeken met een homoseksuele inhoud sinds ongeveer 1750. Een deel hiervan werd in eigen beheer gepubliceerd, anderen speelden zich bijvoorbeeld af op kostscholen en gingen oppervlakkig beschouwd niet over homoseksuele thema's, maar ingewijden konden er het verborgen verhaal in ontdekken. Uitgesproken homoseksuele verhalen gingen via vriendenkringen van hand tot hand. Daarom heet onze bloemlezing ook zo: *Pages Passed From Hand to Hand*. Ik heb dit boek met Mark samengesteld, maar hij heeft de meeste research gedaan. We vonden sporen van deze literatuur in Engeland die teruggingen tot 1748. Er gaan zelfs geruchten dat Oscar Wilde enkele van deze teksten schreef, maar daar ben ik niet zeker van. Aan het eind van de vorige eeuw werd er een pornografische roman geschreven die pas onlangs werd gepubliceerd (*Leavit* doelt op *Teleny*) en die wordt toegeschreven aan Oscar Wilde. Ik geloof niet dat het zo is, maar Wilde heeft het verhaal zeker gelezen en hij was betrokken bij de verspreiding ervan. Ik denk niet dat we er ooit achter zullen komen of hij er ook de schrijver of een van de schrijvers ervan was. Vast staat wel dat Wilde zich in die tijd midden in het circuit bevond. Ik denk dat er een verandering intrad aan het begin van de Eerste Wereldoorlog toen E.M. Foster *Maurice* schreef. Hierin werd homoseksualiteit opener en meer expliciet benaderd dan tot dan toe was gebeurd. Er verschenen geleidelijk aan meer boeken met een homoseksueel thema in Engeland en het werd eenvoudiger om ze te vinden."

Hoe zie je de ontwikkeling van de homoliteratuur op dit moment?

"Na Stonewall is het aantal homoboeken enorm toegenomen. De meeste ervan zijn erg slecht, en dat komt vooral doordat uitgeverij ontdekt hebben dat er een markt voor bestaat. Het kwam in de mode en er werd heel veel gepubliceerd zonder dat er naar de kwaliteit werd gekeken. De laatste trend in Amerika is de autobiografie, bij voorkeur over iemand die mishandeld is als kind en seksueel misbruikt is door vader of moeder. Ik ben het niet eens met de kant die het met de literatuur uitgaat in Amerika. Het gaat er steeds meer om op zo kort mogelijke termijn zo veel mogelijk te verdienen. Er wordt niet meer geïnvesteerd in

literatuur van blijvende waarde."

De literatuur is een onderdeel geworden van het bele mediacircus...

"Precies, en als schrijver ben je een soort entertainer geworden die op moet treden. Van schrijvers wordt niet langer verwacht dat ze schrijven, maar dat ze hardop voorlezen, praten en in talkshows op de televisie verschijnen. Als er een nieuw boek gepubliceerd wordt moet de schrijver op toernee om voor te lezen. Mensen willen schrijvers horen, ze beschouwen hen als een soort cabaretiers. Ik vind dit een ongelukkige ontwikkeling, want de meeste schrijvers zijn geen performers, daarom schrijven ze, om zich te kunnen uiten in een meer persoonlijke sfeer. Ik doe er ook aan mee, ik moet wel. Ik vind het niet erg, ik vind het tot op zekere hoogte wel leuk om op te treden, maar ik maak me zorgen over de gevolgen van deze ontwikkeling. Uitgeverij zijn zo bezig met het verdienen aan schrijvers op de korte termijn, dat ze niet meer investeren in schrijvers waar ze later aan kunnen blijven verdienen. Blijkbaar zijn Amerikaanse uitgeverij niet langer geïnteresseerd in het begeleiden van toekomstige Hemingways of F. Scott Fitzgeralds. Ze willen meteen geld zien. Ze willen bestsellers en aangezien schrijvers ook graag brood op de plank zien gaan ze zich meer dan ooit tevoren op de markt richten en in plaats van romans schrijven ze autobiografieën omdat die op dat moment in de mode zijn. Ik vind dat geen goede zaak."

HANS POLS

GAY PRIZE BRIDGE
EACH
WEDNESDAY

Bridge Sociëteit de Looier

organiseert elke woensdagavond
om 19.30 een parenwedstrijd
Lijnbaansgracht 185' Amsterdam
t/o hoofdbureau van politie

Bridge Les

Bent u het bridge-spel nog niet machtig?
Maandagavond 23 maart starten wij een
cursus voor beginners.

Info: Bridgeclub de Looier 020-4206988